herpy

VARANER

Bluetail monitor

Varanus doreanus

Varanus doreanus er en stor, kraftig regnskovsvaran fra Ny Guinea og det nordligste Australien, med gråblå krop og en lyseblå hale med sorte bånd. Erfaringen med pasning og avl er meget lille, og flere af tallene er lånt fra nære slægtninge.

Familie: Varanidae Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**100-135 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Regnskov**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**300 × 150 × 150 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-33 °C**
Hotspot	**40-45 °C**
Temperatur, nat	**24-26 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Vanddel**
Vandtemperatur	**26-28 °C**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter og hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**4-9 æg**
Inkubation	**164-166 dage** ved 29 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står som alle varaner, der ikke er strengere listet, på CITES liste II og i bilag B i EU's forordning om handel med vilde dyr, så køb og salg kræver dokumentation for lovlig oprindelse (CITES-papirer eller EU-dokumenter). Den er ikke blandt de fem varaner, som private ikke må holde i Danmark ifølge bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015, og de almindelige regler for dyrehold gælder derfor.

Om arten

Varanus doreanus er en kraftig varan med stort, bulet hoved og stærke lemmer. Grundfarven er gråbrun til blågrå, og på nakke, ryg og ben sidder tværgående rækker af sorte pletter med lys midte. Struben er hvidlig med mørk marmorering, tungen er lys, og halen er sammentrykt fra siderne med en tydelig dobbelt køl. Halen er lyseblå med sorte tværbånd, og det er den, der har givet arten det engelske navn. Hos voksne dyr blegner det blå, og unge dyr har et mere kontrastfuldt mønster end gamle.

Arten blev beskrevet i 1874 af A. B. Meyer efter dyr fra den nordvestlige del af Ny Guinea. I omkring 120 år blev den regnet for en del af *Varanus indicus*, og dyrene gik bl.a. under navnet *V. indicus kalabeck*. Først i 1994 blev den genindsat som selvstændig art. Den hører til gruppen omkring *V. indicus* i undergruppen *Euprepiosaurus*, men udgør sammen med *Varanus*

finschi, *Varanus semotus* og *Varanus yuwonoi* sin egen artsgruppe. Typeeksemplaret blev ødelagt under 2. verdenskrig, og et nyt blev udpeget i 1994. *V. doreanus* ligner *V. indicus* og *Varanus jobiensis* så meget, at dyr i handlen og i museer længe er blevet forvekslet. Lys tunge, marmoreret strube og blå hale er de mest brugbare kendetegn.

Totallængden er normalt op til omkring 135 cm, men enkelte dyr bliver større. Hanner kan nå 154 cm (snude-kloak-længde 63 cm og hale 91 cm), og ved en snude-kloak-længde på 84 cm når totallængden over 174 cm. Kønsmoden størrelse og voksenvægt er ikke kendt, så størrelsesintervallet i faktaboksen er et skøn.

Temperamentet er ikke beskrevet. Arten er en af de sjældneste varaner i zoologiske haver (færre end ti dyr på verdensplan), men ses jævnligt i handlen. Regn med et stærkt, hurtigt og forsvarsvilligt dyr, indtil det modsatte er bevist.

Et voksent dyr kræver et eget rum eller et stort hjemmebygget terrarie, daglig opmærksomhed og et foderbudget til hele byttedyr som mus, rotter og fisk. Levetiden er ikke kendt, men som hos beslægtede varaner er det en forpligtelse på et årti eller mere.

Udbredelse og levested

Varanus doreanus findes på hele Ny Guinea, både i den indonesiske del (Papua) og i Papua Ny Guinea, og på nogle af de omkringliggende øer. De mest kendte lokaliteter ligger i den nordvestlige del af Ny Guinea, hvor typeeksemplaret blev indsamlet, og i Milne Bay i sydøst. I 1990'erne kom de første tegn på, at arten også lever på Australiens fastland, og det er siden bekræftet: den findes på den nordligste spids af Cape York-halvøen og i bjergene længere sydpå, bl.a. Iron Range, McIlwraith Range og Kawadji-Ngaachi Range.

Opgivelser fra Bismarck-øgruppen, bl.a. Ny Britannien, skal tages med forbehold, fordi arten er blevet forvekslet med beslægtede arter dér. Øer som Biak, Salawati og Waigeo nævnes også. Fundene stammer fra lavlandet og op til mindst omkring 450 m højde.

> **Oprindelig udbredelse:** Indonesien, Papua Ny Guinea og Australien.

LEVESTED

Arten er knyttet til regnskov. På Cape York holder den sig dybt inde i halvt løvfældende regnskov og kommer kun ud i åben eukalyptusskov inden for 50 m fra regnskoven. På Ny Guinea lever den i regnskov, ofte ved tørre flodlejer og langs vandløb. Den bruger både skovbunden og træerne, klatrer mindst 10 m op ad stammerne og plyndrer formentlig fuglereder og æg.

Klimaet er varmt hele året. På den nordlige del af Cape York ligger dagtemperaturen typisk på 27-33 °C, og der falder i gennemsnit omkring 1.700 mm regn om året, mest i monsunen fra december til april. Resten af året er tørt.

I naturen spiser arten krybdyr, æg (især skildpaddeæg) og insekter, bl.a. biller, og formentlig også fugleunger og fugleæg. *Varanus indicus* lever i samme område, men på Cape York er den kun set i mangrove og kystnær skov, ikke inde i regnskoven, hvor *Varanus doreanus* holder til. Hanner kæmper rejst på bagbenene, og unge dyr bliver taget af slangen *Aspidites melanocephalus*.

Pasning

TERRARIET

Varanus doreanus skal have et stort terrarie med et vandbassin, hvor den kan svømme og dykke. Målene bygger på artens størrelse og levevis og på den beslægtede *Varanus melinus*.

Et voksent dyr på 100-135 cm har brug for et rum eller et stort hjemmebygget terrarie på mindst 300 × 150 × 150 cm (længde × bredde × højde). Et par skal have endnu mere plads og et terrarie, der kan deles i to; til *V. melinus* passer 400 × 100 × 150 cm. Højde er vigtig, fordi arten klatrer, og bundarealet skal give plads til at løbe.

Unger kan starte i et glasterrarie på omkring 100 × 50 × 60 cm, men de vokser hurtigt og skal have et større terrarie i løbet af første eller andet år. Planlæg det store terrarie fra starten, og køb ikke et lille.

Indret med dybt, fugtholdende bundmateriale som grov barkflis, jord og løv i mindst 20-30 cm, så dyret kan grave og sove nedgravet. Sørg for mange skjul i flere højder, korkrør og tykke grene til klatring og en stor, stabil solplads. En vandbeholder, som dyret kan svømme og dykke i, er nødvendig, fra omkring 70 liter op til et bassin på 120 cm i diameter og 80 cm i dybden. Lav en æglægningskasse med fugtig jord og sphagnum.

Alle varmekilder skal være afskærmet, så dyret ikke kan brænde sig, og lågerne skal kunne låses. Varaner kan åbne simple låse og løfte løse låg. Ventilationen skal være god, men luftfugtigheden skal kunne holdes.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

TEMPERATUR

Temperaturerne for *Varanus doreanus* er lånt fra *Varanus melinus* i samme artsgruppe. På Cape York ligger dagtemperaturen på 27-33 °C året rundt.

Om dagen skal der være 26-33 °C i terrariet, med en solplads på 40-45 °C. Det er overfladetemperaturen på solpladsen målt med et IR-termometer, ikke lufttemperaturen. Der skal være en stor gradient, så dyret kan vælge mellem en varm og en kølig ende og trække sig ud af varmen. Nattemperaturen er ikke kendt; et lille fald til 24-26 °C passer. Vandet bør holdes på mindst 27 °C. Til opvarmning bruges halogen- eller HQI-lamper, i alle tilfælde afskærmet. Keramiske varmelegemer giver ikke lys, og varaner opdager ikke altid, hvor varme de er.

Et dyr, der opholder sig på solpladsen i flere timer og ikke vil spise, er for koldt. Et dyr med åben mund, der søger ned i vandet, er for varmt.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arten lever i regnskov med omkring 1.700 mm regn om året på Cape York og mere i dele af Ny Guinea. Hold luftfugtigheden på 60-80 % som hos beslægtede regnskovsvaraner. Sprøjt terrariet dagligt, og hold bunden fugtig, men ikke våd. En tør, støvet bund gør hudskiftet svært, og en konstant våd bund giver svamp og hudproblemer.

Vandbassinet giver ekstra fugt, og dyret drikker af det. Skift vandet ofte, fordi varaner tit tømmer tarmen i vandet.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og bruger solpladser, så UVB anbefales, og Ferguson-zone 3 passer. Brug et T5-rør i fuld længde eller en kviksølv- eller metaldamplampe over solpladsen i en afstand, så UV-indekset ved dyrets ryg er cirka 3-5, og lad en stor del af terrariet ligge i skygge. Udskift rørene hver 12. måned.

Hold lyset tændt 12 timer i døgnet og mørkt om natten. Et fuldspektrum-lys med høj Ra over planter og solplads gør terrariet lysere og dyret mere aktivt.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

I naturen spiser *Varanus doreanus* krybdyr, æg (især skildpaddeæg) og insekter som biller, og formentlig også fugleunger. I terrariet passer store insekter, mus, fisk og krabber. Rytmen er lånt fra *Varanus melinus*: hele byttedyr én gang om ugen og insekter ind imellem.

- Voksne dyr: en gang om ugen en hel mus, en lille rotte, en kyllingeunge eller fisk, og desuden græshopper, fårekyllinger eller andre store insekter, med nogle dage mellem hvert måltid. Krebsdyr som krabber kan gives som afveksling.
- Unger: græshopper og fårekyllinger hver anden dag, og babymus indimellem. Giv foderet med pincet, så alle får lige meget.
- Hele byttedyr dækker normalt behovet for kalk. Til insekter bruges kalk med D3, og af og til et vitaminprodukt.

Fedme er en risiko, især hvis gnavere bliver hovedføde. Hold dyret slankt, og vej det jævnligt. En varieret kost med mange insekter og fisk er bedre end mus hver uge.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Voksne dyr er kraftige og hurtige og kan give alvorlige skader. Et bid fra en varan på en meter eller mere kan gå dybt, kløerne er skarpe og kan flå huden, og halen bruges som pisk. Temperamentet hos tamme dyr af *Varanus doreanus* er ikke beskrevet, så behandl et voksent dyr med stor respekt, og brug handsker eller et håndklæde, indtil du kender dyret.

Giv nye dyr to til fire uger i fred, før du begynder at røre dem. Bevæg dig roligt, tal lavt, og lad dyret komme til dig. Fodring med pincet og senere fra hånden kan skabe tillid. Hold stunderne korte. Et stresset dyr hvæser, puster sig op, slår med halen og spærrer munden op; stop så, og lad dyret falde til ro.

Varaner kan bære salmonella. Vask hænderne grundigt efter berøring af dyr, terrarie og vand, og lad ikke små børn eller svækkede personer røre dyret.

Hold dyrene enkeltvis. Hos den beslægtede *Varanus melinus* kan gruppehold ende med dødelige bidsår. Et par kan prøves, hvis terrariet er meget stort og kan deles med en skillevæg, men hannerne kæmper om hunner og territorier.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Alder og vægt ved kønsmodenhed er ikke kendt for *Varanus doreanus*. Hos *Varanus melinus* kan der gå omkring syv år, før et par får det første kuld. Hos *V. melinus* bliver hannen tydeligt større end hunnen, og de største kendte *V. doreanus* er hanner med kraftigt hoved. Kønnet er svært at se, og sondering virker ikke sikkert på varaner, fordi hunnerne har lignende lommer ved halens rod. Sikker kønsbestemmelse kræver endoskopi, ultralyd eller røntgen hos en dyrlæge med krybdyrerfaring.

PARRING

Parringen er ikke beskrevet for *Varanus doreanus*. Hos *Varanus melinus* er den ikke bundet til årstiden: den udløses, når hannen sættes ind til hunnen, og parret adskilles igen efter cirka to uger.

Brug et meget stort terrarie med skillevæg, hvor dyrene kan holdes adskilt og kun sættes sammen under opsyn. Hos beslægtede varaner kan dyr, der sættes sammen, dø af bidsår. Hos *V. melinus* ses drægtigheden lettere på en voldsom appetit end på kroppen. Giv gravide hunner rigeligt med føde og kalk.

ÆGLÆGNING OG KULD

Kuldstørrelsen er ikke kendt for *Varanus doreanus*. Faktaboksens 4-9 æg er lånt fra *Varanus melinus*, hvor hunnen kan lægge kuld med omkring tre måneders mellemrum, og er en rettesnor, ikke et facit.

Giv hunnen en æglægningskasse på 80 × 50 × 25 cm eller større, halvt fyldt med fugtig tørv, løv og sphagnum, så hun har et sted at grave. Uden en passende kasse kan hun tilbageholde æggene, hvilket er livsfarligt. En hun, der graver uroligt, nægter føde og bliver tyk, er sandsynligvis gravid. Hold øje med appetit og vægt.

INKUBATION

Inkubationen af *Varanus doreanus* er lånt fra *Varanus melinus*: i en blanding af vermiculit og sand (2:1) klækker æggene efter 164-166 dage ved 29 °C.

Læg æggene oven på mediet uden at vende dem, og dæk æggekassen med plastfolie, så luften holdes mættet med fugt. Tag folien af mindst en gang om ugen for at lufte ud. Æg uden udvikling kan fjernes efter nogle dage, men enkelte æg kan indeholde døde fostre. Udrugningen tager over fem måneder, så vær tålmodig, og åbn ikke æggene for tidligt.

OPDRÆT AF UNGER

Opdrættet af *Varanus doreanus* er lånt fra *Varanus melinus*, hvor nyklækkede unger vejer omkring 33-35 g og måler 27-28 cm i alt. Hold dem i glasterrarier med grene, korkrør, planter og drikkekar, og sprøjt dagligt.

Tilbyd fårekyllinger efter fire-fem dage; ungerne tager dem ofte først efter den tiende dag. Nogle uger senere kommer babymus til, og derefter består kosten af fårekyllinger og græshopper hver anden dag og babymus af og til. Ungerne er glubske, og man skal passe på, at de ikke bliver overfodret, så fodr hver for sig med pincet. Nogle vokser hurtigere end andre. Adskil dem, hvis de bliver aggressive, og regn med, at de vokser ud af ungeterrariet i løbet af kort tid.

Sundhed og typiske fejl

Sygdomme hos *Varanus doreanus* er ikke særskilt beskrevet. Følgende gælder generelt for varaner i fangenskab:

- Parasitter og stress hos vildfangne eller farmede dyr. Dyr i handlen er formentlig for det meste vildfangne på Ny Guinea, og opdræt i fangenskab er ikke dokumenteret. Hold et nyt dyr i karantæne i mindst seks uger, og få en dyrlæge til at undersøge afføringsprøver for indvoldsorm og andre parasitter.
- For lidt varme eller UVB giver svækket immunforsvar, dårlig appetit og knoglesygdom. Mål solpladsens overfladetemperatur med et IR-termometer.
- Fedme og fedtlever, hvis dyret får for mange gnavere og for lidt motion.
- Hudskifteproblemer ved for tør luft: rester på tæer og hale. Giv en fugtig skjulekasse og bad.
- Lungebetændelse og mundbetændelse ved kulde og for våd bund, med snot, hvæsen og åndedræt gennem munden.

- Bidskader mellem dyr, hvis de holdes sammen, og forbrændinger fra uafskærmede lamper.
- Salmonella kan smitte til mennesker, så vask hænderne efter berøring af dyr, terrarium og vand.

Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser i et par uger, har hævelser, snot eller svækkede lemmer.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.